

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר

מתן פטור מאישור הסדר כובל

ארקל מוצרי פלסטיק בית זרע (1973) שותפות מוגבלת –

ברמד שותפות כללית

1. פתח דבר

ביום 22 באוגוסט 2000 הונחה על שולחני בקשת ארקל מוצרי פלסטיק בית זרע (1973) שותפות מוגבלת (להלן: "ארקל") לקבלת פטור מאישורו של בית הדין להגבלים עסקיים, לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח – 1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים").

עניינה של בקשת הפטור הסכם מיום 9 באוגוסט 2000 (להלן: "ההסכם") בין ארקל, ברמד שותפות כללית (להלן: "ברמד", וביחד עם ארקל: "הצדדים") וארקל מערכות סינון אגודה שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: "ארקל מערכות סינון"), לפיו תרכוש ברמד 30% ממניותיה של ארקל מערכות סינון. ההסכם כולל תנייה בה מתחייבים הצדדים לאי-תחרות בארקל מערכות סינון.

לאחר שבחנתי את ההסכם ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשווקים הרלוונטיים, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי אין הכבילות מגבילות את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר, וכי אין פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, כי עיקרו של ההסכם אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסכם לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים.

2. ההסכם

2.1 תאור הצדדים

ארקל היא שותפות מוגבלת, בבעלות קיבוץ בית זרע, הפועלת בשלושה תחומים עיקריים: (א) פיתוח, ייצור ושיווק של מערכות סינון מים (להלן: "מערכות סינון") לשוק החקלאי ולשוק התעשייתי; (ב) ייצור ושיווק מוצרי פלסטיק (אביזרי אחסון); (ג) ייצור ושיווק של קלטות שמע

וסכו"ם פלסטיק חד-פעמי. פעילות ארקל בתחום מערכות סינון צפויה לעבור אל **ארקל מערכות סינון**, גם היא בבעלות מלאה (בעקיפין) של קיבוץ בית זרע.

ברמד היא שותפות כללית בבעלות הקיבוצים עברון וסער, העוסקת בתחום ייצור ושיווק של מגופים וברזים בעיקר למערכות השקיה חקלאיות, למערכות מים מוניציפליות, למערכות כיבוי אש ולמערכות שאיבה במבני ציבור.

על פי המידע שהוצג בפני רשות ההגבלים העסקיים, עיקר פעילותן של שתי החברות מוטה ייצוא.

2.2 תאור ההסכם וכבילותיו

על פי ההסכם תשקיע ברמד, לאחר העברת פעילות מערכות הסינון מארקל לארקל מערכות סינון, בארקל מערכות סינון, סכום כסף כנגד הקצאת מניות, אשר יקנו לה 30% מההון המונפק של ארקל מערכות סינון.

בסעיף 24.2 להסכם¹ מתחייבים הצדדים כי כל עוד הם מחזיקים בלפחות 20% מהמניות המונפקות של ארקל מערכות סינון² וכל עוד יש להם זכות למנות חבר בועד ארקל מערכות סינון³ ובמשך שנתיים לאחר המועד בו שני תנאים אלו יחדיו לא יתקיימו - הם לא יעסקו ולא יהיו מעורבים בייצור מסננים ו/או מוצרים אחרים שייצרו בארקל מערכות סינון, וכן כי לא ייצרו קשר עסקי עם מי מלקוחות ארקל מערכות סינון באותה עת, באופן העלול להוות תחרות ישירה עם עסקי ארקל מערכות סינון.

3. השפעת ההסכם על התחרות

עסקינן בעסקה לפיה ברמד, הפועלת בתחום המגופים, הופכת לשותפה של ארקל בארקל מערכות סינון, הפועלת וצפויה להמשיך ולפעול, בתחום מערכות סינון לשוק החקלאי ולשוק התעשייתי.

מערכות סינון לשוק החקלאי מהוות מרכיב במערכות "מיקרו השקייה" – מערכות השקיה בטפטוף והשקיה בהתזה – ומשמשות אמצעי הגנה מפני סתימה של מעברי המים במערכות אלו. מדובר בדרך כלל ב"מוצרי מדף", הנמכרים הן לחברות העוסקות במערכות השקיה והן לצרכן הסופי (החקלאי). **מערכות סינון לשוק התעשייתי** משמשות אמצעי הגנה על מעברי מים דקים במערכות קירור ושטיפה ובמערכות מחזור מים המותקנות במפעלים תעשייתיים שונים. מרביתן של המערכות בתחום זה אינן "מוצרי מדף" אלא מותאמות ספציפית לדרישות הלקוח. המערכות נמכרות בדרך כלל ישירות לצרכן הסופי (מפעלים תעשייתיים כגון מפעלי מזון ומפעלי מתכת).

¹ כפי שיתוקן, כאמור במכתב ב"כ הצדדים מיום 3.1.01. בהתאם לאמור כאן.

² בין כאגודה חקלאית שיתופית בע"מ בין חברה בע"מ.

³ בהיותה אגודה חקלאית שיתופית בע"מ (או חבר בדירקטוריון ארקל מערכות סינון, במקרה שתהפוך לחברה בע"מ).

צוין בפניי כי לברמד אין ולא היתה בעבר פעילות בתחום מערכות סינון בו תעסוק ארקל מערכות סינון.

ארקל היא גורם בולט בתחום מערכות סינון לשוק החקלאי, כשלצידה פועלות לפחות עוד שלוש חברות נוספות וביניהן אחת בסדר גודל דומה בהיבט מחזור המכירות. חלקה של ארקל במכירות בתחום מערכות סינון לשוק התעשייתי הוערך כזניח יחסית, כשלצידה פועלים מספר רב יותר של עסקים המספקים מוצרים אלה.

בין יתר מגופיה המיועדים כאמור למערכות מים שונות, ברמד מייצרת ומשווקת מגופים המיועדים ו/או המשמשים אף במערכות סינון מים לשוק החקלאי ולשוק התעשייתי. תחום זה, שנפח המכירות בו הוערך כמצומצם, מהווה חלק קטן מסך פעילותה של ברמד. צוין בפניי, והדבר היווה מצג מצד המבקשים, כי אין בהסכם משום מניעה או הגבלה באיזה אופן שהוא על ברמד מלהמשיך את פעילותה זו, לרבות המשך מכירת מוצריה למתחריה של ארקל מערכות סינון. מעבר לכך, לצידה של ברמד פועלים עוד שני מתחרים בסדר גודל דומה מבחינת חלקם במכירות בתחום, וכן עוד מספר מתחרים נוספים קטנים יותר.

עוד צוין בפניי כי חברתם של הצדדים נועדה בין היתר לסייע לכל אחד מהם להחדיר את מוצריו אל שווקים בחו"ל בהם יש לרעהו מערך שיווק וקשרי מסחר מבוססים יותר.

באשר לתניית אי התחרות (סעיף 24.2 להסכם⁴) - צוין בפניי כי זו באה להגן על סודות מסחריים וידע של ארקל מערכות סינון ולהבטיח כי אלו לא ישמשו את הצדדים לצורך הקמת פעילות מתחרה. כלל הוא כי החזקת מניות ספורות בחברה אינה מעניקה לאדם רשיון או הכשר שלא להתחרות בחברה לעולמי עד. נדרשת זיקה משמעותית בין בעל מניות לבין החברה כדי להצדיק התחייבות של בעל המניות שלא להתחרות בה לתקופת החזקת המניות ולפרק זמן סביר שלאחר מכן. מניין הזמן בו פועלת תניית אי התחרות נדרש שיחל כאשר אין עוד זיקה משמעותית בין בעל המניות לבין החברה. בדרך כלל ראינו זיקה כאמור כקיימת אם החזיק בעל המניות בלפחות 20% מהון המניות המונפק או אם החזיק בעל מניות בזכות למנות חבר בדירקטוריון החברה. מזווית בחינה זו, תניית אי התחרות בה עסקינן היא תנייה סבירה העולה בקנה אחד עם אמות המידה המקובלות בדיני ההגבלים העסקיים.

בנסיבות כל האמור לעיל, שוכנעתי כי ההסכם על כבילותיו אינו מגביל את התחרות בחלק ניכר של שוק מושפע, כי אין בו כדי לפגוע פגיעה של ממש בשוק כאמור, כי עיקרו של ההסכם אינו בהפחתת תחרות או במניעתה וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה חמש שנים מיום מתן החלטתי זו.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

דרור שטרום, עו"ד
הממונה על הגבלים עסקיים (בפועל)

ירושלים, כ' אדר תשס"א
15 במרץ 2001.

⁴ כפי שיתוקן, ראה ה"ש 1.